

HRVATSKI *glasnik*

XXXII. godina, 7. broj

17. veljače 2022.

cijena 200 Ft

Podravska svinjokolja

FOTO: BRANKA PAVIĆ BLAŽETIN

12. stranica

Dobra praksa mađarske narodnosne
politike 3. stranica

Država povidajke u Nardi
11. stranica

Križevi s hrvatskim molitvama
14. stranica

Zabava i ples da, a svijest i jezik?

Najposjećenije i najpopularnije godišnje priredbe u Bačkoj su pokladne zabave, poznatije kao prela i balovi. Ovih tjedana u punom su zamahu. Naš se narod od naselja do naselja, od najmlađih do najstarijih okuplja na tradicionalnim zabavama, veselicama uz tamburu, ples i pjesmu. Čak i u onima gdje obitava malobrojna hrvatska (bunjevačka, šokacka i racka) zajednica zna se okupiti i do tristo pa i više gostiju, koji većinom dolaze iz okolnih, ali i udaljenijih naselja. Zahvaljujući organizatorima, većinom mjesnim hrvatskim samoupravama i njihovim članovima, posljednjih godina sve je jača svijest o potrebi za očuvanjem izvornih tradicija, melodija, nošnje i pjesama, koje se ponajprije njeguju prigodnim programima u kojem sudjeluju domaći izvođači ili gostujući KUD-ovi, što je doista pohvalno. Kada bi samo svi oni čuvali materinski jezik, naučili svoju djecu, upisali ih na hrvatski jezik i nastavili školovanje u našim gimnazijama! Kao nekad, kada su se uz Santovo u tome posebno isticali Gara i Kačmar, ali i druga naša naselja.

Nekada su se naša prela otvarala igrokazima Ivana Petreša i Antuna Karagića, a u naše vrijeme prevladava samo folklor, pogotovo, da ne kažemo, samo ples, i možda pjesma. Danas je vrlo privlačno okupiti se na prelu, plesati, i u boljem slučaju pjevati, a kada dođe do razgovora onda se materinski jezik potiskuje. Ako se ne ne razumije što se pjeva, što nam mogu značiti stihovi „Prelo kupi, svaki mu se divi, nek se znade da Bunjevac (Hrvat-Rac i Šokac) živi“?

Nažalost, za one koji to ne žele čuti, možda je i uzaludno ponavljati, ali postavlja se pitanje: zabava i ples da, a nacionalna svijest, kultura, tradicija, te posebno jezik, ne?

Nije to od jučer. Nažalost, nedostaju nam naraštaji, ili barem poslijeratni naraštaj, koji nisu naučili, koji nisu podučavani ili su zaboravili svoj materinski jezik, pa ga nisu mogli ni predati svojoj djeci i unucima. A bez jezika ne može se poznavati ni tradicija svoga naroda, niti povijest i kultura, niti se može izgraditi osjećaj o nacionalnoj pripadnosti, a pogotovo zavoljeti svoje i ponositi se svojim. Tuđe poštovati, a svojim se dičiti.

S.B.

Glasnikov tjedan

Na parlamentarnim izborima 2022. godine treći put zaredom narodnostima se otvara mogućnost da biraju svoje glasnogovornike (bez prava glasovanja), a u slučaju dovoljnog broja glasova (četvrtine glasova potrebnih za osvajanje mandata) i narodnosnog parlamentarnog zastupnika (s pravom glasa). Sukladno izmjenama Zakona o pravima narodnosti državne narodnosne samouprave od 1. listopada 2021. godine do 31. siječnja 2022. godine mogle su donijeti odluke o postavljanju listi. Od trinaest državnih narodnosnih samouprava njih dvanaest je donijelo odluku i prijavilo listu. Romskoj državnoj samoupravi to nije uspjelo. Zanimljivo

je kako je u odnosu na 2018. godinu upravo u romskom biračkom popisu znatno porastao broj upisanih birača i kako su po nekim procjenama imali sve šanse za postizanje povlaštenog punopravnog mandata (mandat s pravom glasa), što je uspjelo Nijemcima 2018. godine, a izgledno je da će Nijemci uspjeh ponoviti i 2022. godine. Kako je u svojoj poruci poručila zamjenica pravobranitelja za narodnosti, "posebnu pozornost u svom radu posvećujem lokalnim i parlamentarnim izborima trinaest narodnosti u Mađarskoj. Prema važećim propisima svaka državna narodnosna samouprava uz jamstva koja pruža Ustav (sudjelovanje u radu Parlamenta) određuje sama svojim proceduralnim pravilima postupak biranja kandidata i sastavljanja državne liste. Za većinu narodnosti ne postavlja se pitanje poznavanja zakonske norme i njene praktične primjene, ali i sama sam uočila niz sukoba unutar pojedinih narodnosti, koji su uglavnom u svim slučajevima rješavani

demokratskim raspravama, s ciljem postizanja konsenzusa. Stoga sam šokirana i izražavam žaljenje što Skupština Romske državne samouprave nije uspjela postići konsenzus i postaviti državnu listu. Taj neuspjeh znak je upozorenja koji poziva na samopreispitivanje. Treba potaknuti romsku zajednicu, romske i neromske političke vođe i donositelje odluka da procijene pozadinu, posljedice i utjecaj nastale situacije na društvo u cjelini. Kao zamjenica pučkog pravobranitelja posebnu ću pozornost posvetiti daljnjim fazama parlamentarnih izbora i sudjelovanju narodnosti u istima."

„Od trinaest državnih narodnosnih samouprava njih dvanaest je donijelo odluku i prijavilo listu. Romskoj državnoj samoupravi to nije uspjelo.“

Hrvatska državna samouprava odluku o postavljanju hrvatske liste i kandidatima na listi donijela je na Skupštini u studenom 2021. godine. Nju u razdoblju koje je pred nama čekaju golemi zadaci. Sukladno broju upisanih birača u središnji narodnosni popis za izbore parlamentarnih zastupnika HDS će dobiti i potporu iz proračuna za svoju izbornu kampanju. Važan je datum 18. ožujka, do kada se možemo prijaviti u središnji hrvatski izborni popis u kojem je današnjega dana, 14. veljače upisano 2409 birača. Samo upisani mogu glasovati za hrvatsku državnu listu i dati svojim glasom za listu legitimitet budućem predstavniku Hrvata u Mađarskom parlamentu, prvom na listi, Jozi Solgi. Pred onima koji nisu upisani u središnji hrvatski popis je nepunih mjesec i pol dana da to učine ako žele glasom poduprijeti djelatnost budućeg hrvatskog glasnogovornika u Mađarskom parlamentu. Mogu to učiniti online registracijom ili kod voditelja mjesnog izbornog ureda. Kampanja je počela 12. veljače. HDS kao kandidacijska organizacija do 26. veljače, trebati prikupiti potpise birača. Koliko ih je potrebno? Najmanje 1%, a najviše 1500 potpisa registriranih birača. Jedan posto sadašnjeg broja od 2409 birača predstavljaju 24 potpisa.

Branka Pavić Blažetin

Međunarodna konferencija

Okrugli stol – Dobra praksa mađarske narodnosne politike

U sklopu dvodnevne međunarodne konferencije „Narodnosti u Mađarskoj: Zaštita i prenošenje vrijednosti“, koja je priređena povodom mađarskog predsjedanja Odborom ministara Vijeća Europe Državno tajništvo za vjerske i narodnosne odnose Ureda predsjednika Vlade 5. studenog 2021. u Bugarskom kulturnom centru priredilo je okrugli stol pod naslovom „Dobra praksa mađarske narodnosne politike“ koji je vodio zamjenik državnog tajnika za vjerske i narodnosne odnose dr. Zoltán Fürjes. U okruglom stolu sudjelovao je i predsjednik Hrvatske državne samouprave Ivan Gugan.

Na početku međunarodne konferencije rezultate istraživanja o narodnostima u Mađarskoj široj su javnosti predstavili zamjenik ravnatelja Javne zaklade „Századvég“ Miklós Gyorgyovich i znanstvena istraživačica Mónika Makay. Kako je naglašeno tijekom istraživanja, od pripadnika narodnosti dobivene su brojne pozitivne ocjene u pogledu njihovih prava i mogućnosti, dok je na kritična pitanja ukazalo tek nekoliko narodnosti. Na okruglom stolu svoja iskustva iznijeli su predsjednica Srpske državne samouprave Vera Pejić Sutor, predsjednica Slovačke državne samouprave Erzsébet Racskó Holler, predsjednik Bugarske držav-

zovanja, koja obuhvaća i nove udžbenike. Učinjeni su brojni koraci u tom smjeru, a pri tomu i dalje računa na pomoć mađarske Vlade. Dodatno goruće pitanje predstavlja i broj hrvatskih pedagoga, u vezi s tim pomoć je ponudila matica putem gostujućih nastavnika iz Republike Hrvatske. Predsjednik Gugan izvijestio je prisutne kako je HDS u vezi s pitanjem uključivanja mladih u hrvatske programe pronašao odgovor u osnivanju Collegium Croaticuma. Nada se da će taj projekt, koji je pokrenut u Budimpešti i Pečuhu, riješiti pitanje uključivanja mladih Hrvata.

Zamjenik državnog tajnika za vjerske i narodnosne odnose dr. Zoltán Fürjes zaključio je naglasio kako je okrugli stol pokazao pozitivne strane mađarske narodnosne politike i razvoj koji je usmjeren ka budućnosti, rekavši kako narodnosti u Mađarskoj predstavljaju vrijednost koja se mora štiti i podržavati. U to je Mađarska uložila mnogo truda i napora. Iz tog razloga Mađarska je za vrijeme predsjedanja Odborom ministara Vijeća Europe kao prioritetnu zadaću navela zaštitu narodnosti i u posljednjih šest mjeseci uspjela skrenuti pozornost zemalja članica Vijeća Europe na važnost tog pitanja.

Kristina Goher

Sudionici okruglog stola u društvu zamjenika državnog tajnika dr. Zoltána Fürjesa

ne samouprave Musev Dančo, predsjednik Hrvatske državne samouprave Ivan Gugan i potpredsjednik Njemačke državne samouprave László Schindler, a razgovor za okruglim stolom vodio je zamjenik državnog tajnika za vjerske i narodnosne odnose dr. Zoltán Fürjes. Govornici su jednoglasno naglasili kako danas, kao pripadnici narodnosti, u Mađarskoj nisu diskriminirani i imaju ista prava kao i mađarski državljani, pri čemu im država pruža veliku podršku i mogućnosti, čije korištenje uvelike ovisi o samoj narodnosti. Istaknuli su važnu ulogu odgoja i obrazovanja u očuvanju narodnosnog identiteta, uključivanje mladih i pobuđivanje njihovog interesa za narodnosne programe, a osvrnuli su se i na važnost obitelji. Predsjednik HDS-a Ivan Gugan rekao je kako je tijekom godina nestala idilična slika prema kojoj hrvatske obitelji u komunikaciji koriste hrvatski jezik, dok su taj zadatak postupno sve naglašenije trebale preuzeti odgojno-obrazovne ustanove. Istaknuo je da je prioritetna zadaća HDS-a omogućavanje najviše razine odgoja i obrazovanja na hrvatskom jeziku. Rješenje tog pitanja vidi u reformi hrvatskog obra-

Zeleno gospodarstvo ključno je za održivu budućnost

„Vjerujemo da budućnost leži u srednjoeuropskoj suradnji, naš cilj je očuvati i zaštititi prirodne i ekološke vrijednosti Karpatskog bazena“, rekao je mađarski ministar poljoprivrede István Nagy na sastanku ministara za zaštitu okoliša Višegradske skupine, na kojem su u svojstvu promatrača sudjelovale Bugarska, Hrvatska, Rumunjska i Slovenija. Kako se navodi u priopćenju Ministarstva poljoprivrede, ministar Nagy je na skupu istaknuo kako ostvarenje načela održivog razvoja, biološke raznolikosti i suzbijanje utjecaja klimatskih promjena predstavljaju zajedničku zadaću, što osim kvalitete života određuje i uvjete života budućih naraštaja. Ministar je naglasio kako je epidemija koronavirusa naglasila osjetljivost svijeta i važnost zaštite prirode i okoliša. Dodao je kako je glavni cilj politike zaštite okoliša ostvarenje gospodarskog rasta uz očuvanje i održivo korištenje prirodnih resursa i vrijednosti. Ministar István Nagy osvrnuo se i na Nacionalnu okvirnu strategiju održivog razvoja, Nacionalnu strategiju inovacija u području ekološke tehnologije, Nacionalni program zaštite okoliša, Nacionalnu strategiju očuvanja biološke raznolikosti i Nacionalni plan gospodarenja otpadom, koji svjedoče o opredijeljenosti Mađarske. Prema ministrovim riječima, smjer ekološke politike mađarske Vlade jednak je ciljevima zemalja V4. Sve to ide u korak s društveno-gospodarskim kontekstom i učincima ekoloških procesa, pa je tako okoliš postao ključno strateško pitanje, na što ukazuje i razvoj međunarodne suradnje u ekološkoj znanosti i politici zaštite okoliša, dodao je ministar Nagy. Sudionici sastanka raspravljali su i o Strategiji biološke raznolikosti, područjima pod zaštitom Natura 2000, zaštiti opravišača, te najvažnijem pitanju dana, uvođenju zajedničke ekološke oznake Višegradske skupine.

Kristina Goher

Turistički promet u 2021.

Prema podacima sustava eVisitor, koji sadrži turistički promet ostvaren u komercijalnim i nekomercijalnim objektima te nautičkom charteru (sustav eCrew), u Hrvatskoj je tijekom 2021. godine ostvareno 13,8 milijuna dolazaka i 84,1 milijuna noćenja, odnosno 77 posto više dolazaka i 55 posto više noćenja nego u istom razdoblju 2020. Pritom su strani turisti ostvarili 71,9 milijuna noćenja, dok su domaći turisti ostvarili 12,3 milijuna noćenja. U usporedbi s rezultatima 2019. godine, u 2021. godini ostvareno je 67 posto dolazaka i 77 posto noćenja iz 2019. godine.

Najviše je turističkih noćenja ostvareno u Istarskoj (23,5 milijuna), Splitsko-dalmatinskoj (15,5 milijuna) i Primorsko-goranskoj županiji (15,3 milijuna). Zatim slijede Zadarska (12,7 milijuna noćenja), Šibensko-kninska (5,9 milijuna) i Dubrovačko-neretvanska županija (5,4 milijuna). Destinacije koje su privukle najviše posjetitelja su Zagreb (638.000 dolazaka), Rovinj (549.000), Dubrovnik (543.000), Split (529.000) i Poreč (431.000 dolazaka).

Na nacionalnoj je razini u prošloj godini najviše dolazaka ostvareno s tržišta Njemačke (2,9 milijuna dolazaka), Slovenije (1,2 milijuna dolazaka), Austrije (1,1 milijun dolazaka) i Poljske (1 milijun dolazaka).

Mađarski turisti također su tradicionalno bili među najznačajnijim turistima u Hrvatskoj – u prošloj godini više od 450 tisuća Mađara (103 posto dolazaka više nego u 2020.) ostvarilo je 2,5 milijuna noćenja (90 posto više nego u 2020.) u susjednoj zemlji, čime su zauzeli visoko 6. mjesto po broju dolazaka i noćenja stranih gostiju. Omiljene destinacije Mađarima su u prošloj godini bile Crikvenica, Rovinj, Vir, Poreč, Zadar, Opatija, Medulin, Rab, Krk, Makarska...

50 posto mađarskih gostiju je za svoj smještaj u Hrvatskoj odabralo objekte u domaćinstvu (privatni smještaj), 20 posto Mađara odsjelo je u hotelima, dok je 10 posto svoj odmor provelo u kampovima.

25 posto Mađara Hrvatsku je posjetilo u organizaciji ili posredstvom turističkih agencija, dok je 75 posto Mađara svoj godišnji odmor organiziralo individualno.

Izjave čelnih ljudi hrvatskog turizma:

„Hrvatska je tijekom 2021. godine izgradila imidž sigurne i odgovorne destinacije, što su prepoznali naši turisti. Uz važnost sigurno-

sti, suvremeni turisti, posebno u ovo pandemijsko doba, sve više prepoznaju važnost održivosti destinacije, koja im postaje dodatni motiv za putovanje. Kako bismo dodatno istaknuli novi strateški smjer hrvatskog turizma, Ministarstvo pokreće sveobuhvatni web portal za održivi turizam na hrvatskom i engleskom jeziku, na kojem će biti dostupne informacije o važnijim dokumentima, izvorima financiranja, projektima, održivim praksama i eko-certificiranju, kao i o edukacijama, seminarima, konferencijama i događanjima te akcijama dionika u području održivog turizma. Na platformi ćemo imati i javno dostupan prikaz indikatora održivog turizma” – izjavila je ministrica turizma i sporta Nikolina Brnjac.

„Iza nas je već druga pandemijska godina u kojoj je Hrvatska, usprkos svim izazovima, ostvarila najbolji turistički rezultat na Mediteranu. Posljedica je to predanog i kvalitetnog rada svih turističkih djelatnika koji su svojim zajedništvom, brzim reakcijama i koordiniranim djelovanjem našoj zemlji osigurali status kvalitetne, sigurne i dobro pripremljene destinacije. U ovu godinu ulazimo s velikim optimizmom, ali i planovima koji uključuju realizaciju 90 posto prometa iz rekordne 2019. godine te daljnje pozicioniranje naše zemlje kao održive i sigurne destinacije.”, poručio je direktor Hrvatske turističke zajednice Kristijan Staničić, nadodavši kako dobre trendove turističkog prometa potvrđuju i financijski pokazatelji, odnosno prihodi od turizma.

Zaključno, koristimo priliku da zahvalimo svima onima koji su prošle godine za svoj odmor odabrali Hrvatsku! Vjerujemo da su, kao i uvijek, uživali u ljepotama Hrvatske, našli vremena za uživanje i odmor te se vratili u Mađarsku s lijepim uspomjenama.

Hrvatska i hrvatski turistički djelatnici s veseljem čekaju cijenjene mađarske goste i u 2022. godini, u kojoj očekujemo povratak postojećih događanja poput Ultra festivala u Splitu i In Music festivala u Zagrebu, ali i dolazak novih globalnih manifestacija – poput Ironman 70.3 – jednog od najprestižnijih triatlon natjecanja, koje će se ove godine, po prvi put održati u Hrvatskoj, u Poreču.

Ivana Herceg,
direktorica predstavništva HTZ-a u Mađarskoj

Zaključci Foruma hrvatskih manjina

Na Forumu hrvatskih manjina održanom 6. prosinca 2021. sudionici Foruma iz Austrije, Mađarske, Rumunjske, Srbije, Slovenije, Crne Gore, Slovačke i Makedonije donijeli su sljedeće zaključke:

- Izbor identiteta je jedno od temeljnih ljudskih potreba. To se odnosi kako na osobni identitet tako i na skupne identitete. Oni su međusobno neraskidivo povezani.
- Tako su i pripadnost skupini i osjećaji vezani za nju temeljna ljudska potreba, a posljedično i jedno od temeljnih ljudskih prava.
- Pripadnost nacionalnoj zajednici pripada u skupinu tih društveno, ekonomsko, kulturno pa i emocionalno nužnih potreba. Sami nacionalni identiteti nisu jednostavni i unutar sebe sadrže niz drugih identiteta različite starosti, oblika i složenosti.
- Navedeno postaje zamršenije kada se radi o nacionalnom osjećaju i, unutar njega, subetničkim identitetima skupina koje žive unutar država i zajednica koje gaje bitno drugačiji identitet. Pod time se misli na ono što obično zovemo manjinske skupine.
- Ova su obilježja bitne karakteristike i hrvatskih zajednica koje tradicionalno žive u zemljama hrvatskoga okruženja. Činjenica kako one u sebi sadrže niz subetničkih identiteta, koji su posljedica specifičnoga povijesnoga razvoja, regionalnoga podrijetla, identitetskih traženja ne mijenja bitno neoborivu činjenicu njihove suštinske pripadnosti i uklopljenosti u hrvatski nacionalni identitet.
- Subetnički identiteti unutar tradicionalnih hrvatskih zajednica u Hrvatskoj okolnim zemljama bitan su dio njihova identiteta i, posljedično, zajedničkoga hrvatskoga nacionalnoga identiteta.
- Premda su ovi subetnički identiteti važni, oni ne mogu biti nadomjestak za hrvatski nacionalni identitet. Izvan njega oni ne mogu dugoročno opstati. Štoviše, ustrajati na subetničkom identitetu kao jedinoj opredijeljenosti ili pripadnosti dovodi u pitanje sam položaj određene zajednice i dugoročno nazadovanje njenoga kulturnoga izričaja.
- Davanje prednosti subetničkim identitetima hrvatskih zajednica pred hrvatskim nacionalnim identitetom u okolnim zemljama ugrožava njihov opstanak. Davanje subetničkim identitetima uloge koju ne mogu obavljati znači široko otvaranje vrata djelomičnoj ili potpunoj asimilaciji tradicionalnih hrvatskih zajednica u okolnim zemljama. Posebno je zabrinjavajuće ako takva nastojanja uživaju izravnu ili neizravnu potporu vlasti i institucija zemalja u kojima ove hrvatske zajednice žive. Takvu praksu osuđujemo i očekujemo da se s njome u najkraćem roku prekine.
- Poticati subetničku opredijeljenosti ili pripadnost prihvatljivo je ukoliko može u nekim posebnim okolnostima uvođenje subetničkoga identiteta pokrenuti promicanje ili potpomoći ponovno uspostavljanje zajednice, koja je u povijesnome međuvremenu izgubila kolektivni osjećaj o zajedničkom podrijetlu.
- Na drugoj strani želimo ukazati na nedovoljnu prisutnost i uvažavanje identitetskih obilježja tradicionalnih hrvatskih zajednica u okviru glavne struje hrvatskoga nacionalnoga identiteta. Njihovi kulturni elementi trebaju biti utjelovljeni kao konstitutivan dio globalnoga hrvatskoga identiteta. Time se smanjuje i mogućnost zloupotrebe subetničkih identiteta tradicionalnih hrvatskih zajednica u okolnim zemljama i utvrđuje zajednički kulturni prostor u okruženju povijesne migracije ili tradicionalne konstitutivne prisutnosti.

Marin Knežević

Središnji državni ured dodijelio HDS-u 80 000 kuna za spomenik biskupu Ivanu Antunoviću

Pred sam Božić, 24. prosinca 2021. godine Središnji državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske na svojoj je mrežnoj stranici objavio Odluku o dodjeli financijske potpore za posebne potrebe i projekte od interesa za Hrvate izvan Republike Hrvatske za 2021. godinu.

Financijska potpora dodijeljena je temeljem provedenog 2. Javnog poziva za prijavu posebnih potreba i projekata od interesa za Hrvate izvan Republike Hrvatske u svrhu ostvarenja financijske potpore za 2021. godinu.

Kako je navedeno u objavi, javni poziv provodi se s ciljem promicanja veza i jačanja suradnje Republike Hrvatske s Hrvatima izvan Republike Hrvatske te očuvanja i jačanja nacionalnog identiteta, zaštite prava i interesa hrvatskih zajednica, očuvanja hrvatskog jezika, kulturnog stvaralaštva i baštine te poticanja hrvatskog kulturnog zajedništva, kao i pomoći ugroženim pojedincima – pripadnicima hrvatskog naroda izvan Republike Hrvatske. Središnji državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske na 2. Javni poziv zaprimio je 434 prijave u kategorijama neprofitnih organizacija, fizičkih osoba i ugroženih pojedinaca, stoji u općenju. Nije nam poznato koliko je prijava zaprimljeno iz Mađarske, a u odluci stoji kako je iz Mađarske Hrvatskoj državnoj samoupravi dodijeljeno 80 000,00 kuna za spomenik biskupu Ivanu Antunoviću.

Povjerenstvo Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske za dodjelu financijske potpore na sjednici održanoj 23. prosinca 66-orici prijavljenih podijelilo je sredstva u ukupnom iznosu od 1 000 000,00 kuna. (S.B.)

Bunjevačko prelo u Čavolju

*„Mene majka učila pivati,
pivaj sine da Bunjevac živi“*

Poklade su, povijesna tradicija koja se vezuje uz blagdane zimskog razdoblja. Vrijeme prela, sastanaka, veselja i maškara. Sada se održavaju prela, koja su stari bunjevački običaj. Svi narodi imaju svoje običaje koji se trebaju zaštititi, održavati i prenositi. Dužni smo ih sačuvati, da se ne zaborave!

„U svakom čoviku se više puta javlja jedna želja, da samo makar i malo stane vrime, da se zaustave cageri na satima, da se vratimo natrag na časak u prošlost, samo toliko da nam lakne duši, da se malo javu mile i drage uspomene iz ditiinjstva, iz mladosti, iz prošlosti, kada smo, kako mi to sad već mislimo, bili bezbrižni i srični“.

Naša čavoljska Hrvatska samouprava ovo veselje priređuje tradicionalno, svake godine.

Dobili smo pozivnicu, očekaju nas na bunjevačkom prelu koje se priređuje u subotu navečer, 15.1.2022. u osam sati. Okupilo se sto osamdesetak gostiju, bilo ih je i iz grada i okolnih sela. Na žalost, pandemija ometa okupljanja, pa je i ova priredba održana skromno, u skladu sa zakonom.

Predsjednica naše samouprave Zita Ostrogonac Kissné publiku je pozdravila ovim srdačnim riječima:

„Dragi naši gosti,
srdačno Vas pozdravljam na današnjem prelu. Hvala Vam što ste prihvatili naš poziv i što ste se pojavili u tako lijepom broju. Tijekom protekle dvije godine epidemiološka je situacija, na žalost, svima nama otežavala život, a utjecala je i na djelovanje naše manjinske samouprave. Otežavala je njegovanje kulture i tradicija, organiziranje programa, osobne susrete, a utjecala je i na rad naše dječje i odrasle plesne skupine.

Drago mi je što smo ove godine ipak uspjeli organizirati Čavoljsko prelo.

Dozvolite mi da Vam predstavim Mátéa Balogha, člana Čavoljske kulturne skupine, koji je na posljednjem festivalu 'Mikrofon' osvojio treće mjesto. On će Vam večeras otpjevati poznatu pjesmu sastava 'Gazde' koja nosi naslov 'Trešnja'. Njega će pratiti Orkestar 'Bačka' iz Gare, koji će ujedno svirati na današnjem prelu.

Želim Vam ugodnu zabavu!”

Prelo su otvorili naši tamburaši „Bačka“, koji su izveli „pismu“ i himnu „Kolo igra, tamburica svira, ne da noći mira...“. Tamburaši su cijelu noć svirali najljepše plesove i „pisme“, koje su nam razveselile srce i dušu. Noć je bila divna, samo naša. Veselili smo se zajedno s našim tamburašima. Hvala Vam!

Bilo je dobro biti zajedno, „pivati i igrati“, družiti se, jer to je važno: ljudi su već željni ovakvih sastanaka. Hvala što ste došli na naše prelo! Čuvajmo se, svako Vam dobro.

Zahvaljujem organizatorima, sudionicima, sviračima i svima koji su uljepšali ovu nezaboravnu noć!

Budimo još dugo zajedno!

Stana Gašparović

Svi u kolu

Član Čavoljske kulturne skupine Máté Balogh i Orkestar „Bačka“

Roman Mire Gavrana „Judita“

Dana 14. prosinca u Hrvatskom kazalištu Pečuh promoviran je roman Mire Gavrana „Judita“. Na promociji su sudjelovali autor romana Miro Gavran, ravnatelj Hrvatskog kazališta Pečuh Slaven Vidaković, predstavnica Odjela za kulturu grada Zagreba Vera Simić Jajčinović i glumica Mladena Gavran, koja je čitala ulomak iz „Judite“ i Gavranove stihove.

U romanu „Judita“ Miro Gavran pripovijeda priču poznatu iz Biblije i epa Marka Marulića o udovici koja spašava svoj narod od moćnog osvajača. Od svojega pojavljivanja 2001. godine roman „Judita“ Mire Gavrana ne prestaje izazivati čitateljski interes. Roman je u međuvremenu preveden na dvanaest jezika i postao jedno od najprevođenijih djela nekog suvremenog hrvatskog

Miro Gavran, Mladena Gavran i Vera Simić Jajčinović

autora u svijetu. Predstavljeno je trinaesto hrvatsko izdanje izašlo u Godini Marka Marulića i 500. obljetnice objavljivanja „Judite“ Marka Marulića godine 1521. Uz Gavranov roman u knjizi su ukoričeni i original Marulićeve „Judite“ te biblijska priča o Juditi iz Betulije te vrijedan pogovor Cvijete Pavlović.

Govoreći o svom romanu Miro Gavran je rekao: „Imao sam potrebu na jedan specifičan način ispričati priču iz usta Judite, jer

Miro Gavran najprevođeniji je i najizvođeniji hrvatski pisac čija su djela prevedena na 38 jezika. Njegove knjige imaju više od 200 izdanja u zemlji i inozemstvu. Prema njegovim dramama i komedijama nastalo je više od 400 kazališnih premijera diljem svijeta, a pogledalo ih je više od četiri milijuna ljudi. Vjerojatno je jedini živi dramatičar u svijetu kojem su u čak pet zemalja organizirali kazališni festival, njemu posvećen GavranFest, na kojem se izvode predstave nastale isključivo prema njegovim dramama i komedijama. U ranim proznim tekstovima opisuje život u hrvatskoj provinciji, oslikavajući male ljude, svojevrstne antijunake, koji zadržavaju pozitivan odnos prema životu, čak i kada se suoče s nepravdom. U kasnijem opusu počinje ispisivati psihološko-egzistencijalne romane inspirirane Biblijom, tako da biblijske junake približava senzibilitetu suvremenih čitatelja. Stoga ga rado čitaju svi, pronalazeći u tim romanima univerzalne ljudske poruke.

ovo je ispričano u prvome licu. Ona je meni više bila zanimljiva kao jedna mlada žena, senzibilna u patrijarhalnome okruženju, ali naravno gledao sam da pošujem Biblijski izvornik“. Judita je dio Gavranove biblijske trilogije koju čine uz nju još dva romana, „Krstitelj“ i „Poncije Pilat“

Dio nazočnih i ravnatelj Hrvatskog kazališta Slaven Vidaković

„Ideju da se u jednoj knjizi napravi priča o tri Judite mi je dao izdavač iz Norveške. Kako je u Norveškoj Protestantska crkva, svi koji dobro poznajete Bibliju znate da to nije jedna knjiga, već nekoliko knjiga i u ovoj varijanti oni nemaju Juditu. To su one tri, četiri knjige koje nisu uključene u Bibliju. I kad su oni meni u Oslu na promociji na koju smo došli Mladena i ja dali knjigu, ja sam ju pogledao, a oni su u dodatku stavili Biblijsku storiju. To mi se činilo jako dobro, da na neki komparativan način čitatelj vidi što sam ja napravio, a što je biblijski izvornik. Izdavač Mozaik knjiga prihvatio je moj prijedlog i time se uključio u proslavu Marulićeve obljetnice“, rekao je Gavran, dodavši: „Kao književniku mi je ovo velika privilegija, biti rame uz rame ukoričen s ova dva povijesna teksta“.

U romanu „Judita“ Miro Gavran pripovijeda priču poznatu iz Biblije i epa Marka Marulića o udovici koja spašava svoj narod od moćnog osvajača. No u njegovoj je verziji to dirljiva ljubavna priča koja se odvija u vremenu punom surovosti i bespoštedne borbe za vlast. Judita u Gavranovu romanu postaje punokrvni književni lik, žena puna emocija i potrebe za ljubavlju. A to ovu priču izdiže na razinu vrsnog ispovjednog romana, ističe izdavač Mozaik knjiga.

Izdavač: Mozaik knjiga
Branka Pavić Blažetin

„monstranciák“

U organizaciji Hrvatske referature Pečuške biskupije i Hrvatskog kazališta Pečuh 24. studenog u Hrvatskom kazalištu Pečuh otvorena je izložba fotografija Ákosa Kollára koju je uredio u čast Međunarodnog euharistijskog kongresa. Izložbu su otvorili pečuški biskup mons. László Felföldi i predsjednik Hrvatske državne samouprave Ivan Gugan. Otvorenje je obogaćeno nastupom Hrvatskog mješovitog pjevačkog zbora iz Harkanja.

Kako možemo pročitati u leporelu na mađarskom jeziku izdanom povodom izložbe „monstranciák“ krajem 90-tih godina kretali smo se u istom društvu, gdje smo često razgovarali o fotografiji kao posebnom fizičkom (ili kemijskom) i drugom fenomenu. S Ákosom smo organizirali fotokampove i fotoklube, a Facebook i izložbeni prostori su prigoda za predstavljanje. To naravno zahtijeva i izvjesnu hrabrost, jer publiciranje fotografije ide uvijek s odgovornošću. Od početka bavljenja fotografijom Ákos je tražio nove

„otiske“. Fotografirao je puno toga. Fotografije prirode i događanja objavljivao je na Facebooku. Ipak, jedno pravo „predstavljanje, koje je se može opipati rukom, koje visi na na zidu je nešto sasvim drugo. Gledatelj tada traži temu i čeka tematsku izložbu, izložbu s naslovom i pozivnicom. Upravo kombinacija izbora teme, tehnike i osobni stil daju vrijednost izložbi. U ovoj izložbi pronalazimo puno iskustva, vježbanja, pokušaja i učenja“, čitamo iz pera fotoumjetnika Rudolfa Kálecza.

Na svečanom otvorenju prigodnim riječima nazočnima su se obratili pečuški biskup László Felföldi i predsjednik HDS-a Ivan Gugan, dok je autor govorio o nastanku izložbe na koju ga je potaknuo svećenik Augustin Darnai. Uz pojedine izložene fotografije na svakoj fotografiji na mađarskom i hrvatskom jeziku navedeno je i mjesto na kojem se svetohraništa nalaze.

Govoreći o sebi, čitamo u leporelu, Ákos Kollár ističe kako od stjecanja diplome nastavnika fizike i matematike radi u Hrvatskoj gimnaziji, a fotografijom se počeo baviti 1999. godine. Imao je više samostalnih izložbi, primjerice u pečuškoj galeriji LH, sudjelovao je u nekoliko skupnih izložbi, a fotografije su mu objavljivane u Hrvatskom glasniku i Glasu koncila, te u više knjiga čiji je autor Đuro Franković. Trenutno je „suradnik“ časopi-

sa Zornicanova, prati brojna hrvatska događanja, koja nastoji ovjekovječiti fotografijom. Fotograf Ákos Kollár ovaj put se okreće liturgijskim predmetima, koji se brižno čuvaju i tek pod šatorom iznose na svjetlo dana. Pred sjajem pokaznica učili su nas kako se trebamo sagnuti i kleknuti, te sramežljivo gledajući Njega uroniti u molitvu „nisam dostojan da uniđeš pod krov moj, nego samo reci riječ i ozdravit će duša moja“. Zove se i pokaznicom ali se pokazuje tek u najsvečanijim trenucima otajstva vjere i ljubavi. Pri tom vjeru-

FOTO: ÁKOS KOLLÁR FACEBOOK

jući moramo dobro paziti kako nas svojim sjajem ne bi zaslijepili njeni dijamanti i zvijezde. Jer ta mala remek djela zlatarstva su tek svjetlo za „hostiju“ života koju štujemo. Sveta posuda za svete moći. Za Presveto Tijelo Kristovo.

Branka Pavić Blažetin

Trenutak za pjesmu

* * *

²Kao što košuta žudi za izvor-vodom, tako duša moja čezne, Bože, za tobom.

³Žedna mi je duša Boga, Boga živoga: o, kada ću doći i lice Božje gledati?

⁴Suze su kruh moj danju i noću, dok me svednevice pitaju:

»Gdje ti je Bog tvoje?«

Psalam 42 – 43

Šopronski skup o Zrinskom i Frankopanu

Predlani je šopronska Hrvatska samouprava u Općinskom stanu organizirala konferenciju povodom 400. obljetnice rođenja Nikole VII. Zrinskoga, a krajem prošloga ljeta šopronska Rejpal-hiža je dala mjesto međunarodnom spravišću povjesničarova i istraživačeva. Hrvatska samouprava Šoprona, Društvo Hrvati i Čakavska katedra Šopron su pozvali sve zainteresirane na konferenciju o Zrinskom i Frankopanu.

Ovput su povodom služili još i dva jubileji, 400. obljetnica rođenja Petra Zrinskoga i 350. obljetnica smaknuća hrvatskih velikanova, Petra Zrinskoga i Frana Krsta Frankopana. Na skupu su znanstveno izlaganje o tragičnom događaju hrvatske povijesti imali dr. Dinko Šokčević, povjesničar i kroatist, dr. Petar Feletar hrvatski geograf i povjesničar, ki nije po prvi put boravio u Šopronu i dr. Herbert Gassner, pravnik i književnik iz Austrije, ki svenek otkriva i najde nove povijesne zanimljivosti ter u lanjskom izdanju „13. Regionalni studiji“ se je uprav bavio s ovom tematikom. Kako je rekao predavač dr. Dinko Šokčević, najpoznatiji junaki skupne hrvatsko-ugarske prošlosti gvišno su braća Zrinski, hrvatski ban, pjesnik i vojskovođa Nikola VII. i njegov brat Petar, a njeva familija odigrala je važnu povijesnu ulogu. Petar Zrinski i Fran Krsto Frankopan ubijeni su 1671. ljeta u Bečkom Novom Mjestu, a što je sve dopeljalo tom kobnom zgoditku i to smo čuli prilikom referatova. Na kraju predavanj trih znanstvenikova, nazočni su upoznati još s podatki i iz istraživanja šopronskoga povjesničara dr. Andriasa Krischa kot i s dodatnimi informacijami od organizatora skupa, dr. Franje Pajrića. Morebit jedna od najzanimljivijih novosti je i to, da 30. aprila 1671. ljeta na smrt osuđenim hrvatskim velikanom u Bečkom Novom Mestu je uprav krvnik iz Šoprona odsikao gla-

Dr. Petar Feletar s novimi izdanji

Fašinska povorka u Hrvatskom Židanu

Hrvatsko katoličansko, omladinsko, vjersko i kulturno društvo Hrvatskoga Židana skupa sa Seoskom samoupravom poziva 26. februara, u subotu, na 31. Fašinsku povorku, ka je bila lani zbog pandemije otpovidana. Vesele maškarante organizatori čekaju kod Kulturnoga doma od 12.30 uri da još jednoč zavlada na seoski ulica ludilo i veselje pri zakapanju zime.

Dio publike

ve. Po riči dr. Franje Pajrića, urednika izdanja PannonIQma, znanstvena djela od ljudi raznih zemalja i s raznimi gledišći, bit će objavljena ljetos, u 14. broju Regionalnih studijova. *Tiho*

Bogatstvo...

Predavači iz trih zemalja

Suradnja Osijeka i budimpeštanskog XIII. okruga

U povodu 30. obljetnice međunarodnog priznanja Republike Hrvatske i obljetnice uspostave diplomatskih odnosa između Hrvatske i Mađarske 25. siječnja u Budimpešti sastali su se gradonačelnik Osijeka Ivan Radić i načelnik XIII. okruga Budimpešte József Tóth, donosi radio.hrt.hr.

Dvojica gradonačelnika istaknula su kako je povelja o prijateljstvu i suradnji potpisana prije 21 godinu i do sada su uspostavljeni brojni kontakti, prije svega umjetnika, udruga i znanstvenika, a načelnik Tóth poželio je da se intenziviraju gospodarski odnosi i što prije postigne gospodarski napredak Osijeka.

Gradonačelnik Radić i predsjednik Gradskog vijeća Osijeka Vladimir Ham obišli su Kulturni centar u kojem je održan sastanak te su upoznali brojne sadržaje koje nudi ta velika institucija, poznata među ostalim i po Muzeju rock glazbe, s kazališnom dvoranom od preko 600 mjesta. Osječko izaslanstvo posjetilo je budimpeštanski park prozvan po Osijeku.

Susret je završio sudjelovanjem na gala koncertu u Operetnom kazalištu u Budimpešti. Program nazvan „On the bridge of music“ izveden je i 18. siječnja u Hrvatskom narodnom kazalištu u Osijeku, a 25. siječnja osječki i mađarski solisti i orkestri predstavili su se publici mađarskog glavnog grada, piše za HG Davor Lončarić.

Hrvatska samouprava Erzsébetvárosa i ove godine organizira hodočašće u Međugorje. Kako nas je izvijestila predsjednica samouprave Katica Benčik, hodočašće iz godine u godinu postaje sve popularnije pa se tako prijavljuje sve veći broj sudionika. Prema planu polazak je 21. travnja u 21 sat od školske zgrade HOŠIG-a, dok je povratak predviđen 24. travnja u kasnim večernjim satima. Putuje se noću sa zaustavljanjem u Sarajevu u jutarnjim satima, gdje hodočasnike čeka slobodan program. Nakon toga nastavlja se putovanje u Međugorje. Dana 23. travnja hodočasnici će posjetiti slapove Kravice i Dubrovnik. Sutradan slijedi obilazak Mostara, a potom povratak u Budimpeštu. Naknada za sudjelovanja je 20 000 forinti i 80 eura, koja obuhvaća smještaj, polupansion (doručak, večeru) i ulaznicu za posjet slapovima. Prijave se očekuju do 31. ožujka 2022., uz rezervaciju od 5 000 forinti. Za dodatne informacije obratite se Katici Benčik na telefonski broj 06 30 200 3919. *k.g.*

RUŽE...

Djevojke HOŠIG-ove Plesne skupine „Tamburica“ zablistale su u novim kostimima na Danu Hrvata, na kojem su izvele novu plesnu koreografiju profesorice plesa Andreje Balint na senzibilnu glazbu prve hrvatske skladateljice Dore Pejačević.

Zahvaljujemo na financijskoj potpori Hrvatskoj samoupravi Starog Budima-Békásmegyera i Hrvatskoj narodnosnoj samoupravi XV. okruga. *(Izvor: HOŠIG)*

Ljeto i pol otprta Hrvatsko-katoličanska čuvarnica

Država povidajke u Nardi

15. augustuša, ljeta 2020., nanovič je otprta nardarska čuvarnica, ka je bila 2007. ljeta silom prilik ostavljena prez dice, na samoću. Pred dvimi ljeti sa značajnom potporom Ugarske vlade i raznih dobročiniteljev, ostvorena je sanja mnogih i mogli su se iznova vratiti u prekrasno obnovljenu zgradu nje vlasniki, mališani. Odonda mirno teče žitak u susjedstvu mjesne crikve, a na kraju ovoga odgojnoga ljeta jur druga generacija će se odvud ganuti u školu.

Petak je, svenek dan vjeronauka, ali prlje toga vridno je maru se igrati u parku, kmaziti, skakati na dobrom luftu, uživati u ranom suncu. Ona svi nazočni se pozovu na fotografiranje na skupni kipic pred čuvarnicu, na kojoj na posebnoj tablici piše, da na ovom mjestu, pod brojem 95., u Kossuthovoj ulici, nalazi se podružnica sambotelske čuvarnice Bl. Jánoša Brennera, iako mi volimo reći da to je naša jedina gradišćanska Hrvatsko-katoličanska čuvarnica. Za nedavnom silnom pauzom, zbog viruša Covid19, skoro su u punom broju dica, (21), ne samo iz Narde, nego i iz Šebe, Sambotela i Hrvatskih Šic. Dvi odgojiteljice Gyöngyi Kapitar i Roxana Gaal (sve dvi rodnom iz Petrovoga Sela) ter dvi tetke se brinu o mališani svaki dan. Unutar čuvarnice posjetitelji imaju što viditi, ovde je ekstar hižica za logopediju, kuhinja, dvorana za tjelovježbanje ter velika soba za skupna zanimanja. Na stijeni opet ploče s dvo-

Na kupu

Na vjeronauku

jezičnimi natpisi, zahvalne tablice Središnjem državnom uredu za Hrvate izvan Republike Hrvatske, partnerskim općinama Murskom Središću i Donjoj Voći, na značajnoj materijalnoj pomoći. Veselu se dica, kad zagledaju mladu simpatičnu vjeroučiteljicu iz Hrvatske, Helenu Lang. Ona je prlje tajedno dvakrat, a trenutačno zbog drugih djelatnih mjest u Austriji, samo jednoč dospene u južnogradišćansko naselje. "Učim na pet nimški škola, vježbam i ja nimški jezik, a onda dojdem ovde da svoj hrvatski iskoristim nekako", kaže mlada žena na ku još do majuša moru ovde računati, potom ide na porodiljski. Uz molitve, pjesmice i jačke re-

dovno upozna mališane i s hrvatskimi riči ter izrazi. Vjera je na važnom mjestu, ali nažalost dica ne znaju dovoljno hrvatski jezik. „Laglje je s tom dicom, kade doma se pominaju po hrvatski, kade već nešto razumu. Je da su ta dica u manjini, ali sad imamo čuda male dice, tako je još teže. Njih skupastavljam s velikimi, da vidu kako to ide, a kasnije ih trudimo se razdvajati da bude više prostora i pažnje za jezik. Najvažnije je svaki dan govoriti hrvatski da slušaju da se oko njih povida na hrvatskom jeziku, kad mene nij'. Što više slušaju od odgojiteljic, bit će to bolje", naglašuje Helena na čiji poziv dica molu, jaču, mašu, figure pokazu s rukami i marljivo odgovoru na pitanja. Svaki petak, dokle je ona dvi ure u čuvarnici, hrvatski jezik je na intenzivnoj vježbi. „Jako mi je lipo ovde, uvijek s ponosom i rado dojdem. Jedva čekam da dojdem jer ovde morem govoriti svoj jezik. To mi jako fali negda-negda...“, čujemo još, kad se u sobi za igranje jur čvrsto farbaju crteži, a u medjuvrime se jede i friško sadje. Odgojiteljica Gyöngyi veli da svaki drugi tajedan dojde i farnik Richárd Inzsöl iz Biblije povidati. Dica su stalni izvodjači na mjesni kulturni programi, svetačnosti, a na kraju odgojnoga ljeta i za starinu se pripravlja posebni program. Svaki dan se začme s mirnimi minutami pred ručenjem, kad se moli i pomina se s dicom, zatim idu kreativne djelaonice, jačenje, igre i moljanje. U četvrtak je tjelesni odgoj, a čuvarnica nudi dicit i zanimljive zanimacije van zgrade, tj. klizanje i plivanje u Sambotelu. Nardarska samouprava kot i Hrvatska samouprava naselja nigdar se ne pozabu od najmladjih, zato su i pod kriskindlom stali na Božić lipi dari. Gdo bi se onda ufao reći da nije lipo biti mlad u ovoj državi povidajke...
Tiho

Gastronomski i kulturni festival – „Podravsko kolinje“

U organizaciji Hrvatskog kulturnog i sportskog centra „Josip Gujaš Džuretin“ 29. siječnja u Martincima održan je VI. Hrvatski gastronomski i kulturni festival. Ovogodišnja podravska hrvatska svinjokolja protekla je u veselom druženju i radu svih koji su se odazvali javnom pozivu organizatora. Na „Podravsko kolinje“ 2022. godine prijavilo se jedanaest ekipa, rekao nam je ravnatelj Centra Krištof Petrinović, koji se raduje što se ova priredba unatoč pandemiji koronavirusa već šestu godinu zaredom uspješno održati. U dvorištu HDS-ove institucije u Martincima, koje organizatori od milja nazivaju otvorenom arenom, od zore do sumraka je bilo radno i veselo. Ekipa su dobile svoju „kućicu“ sa svim potrebnim priključcima kako bi im bila osigurana potpuna udobnost pri preradi svinja, kuhanja i pripremanja kolinjskih jela za natjecanje.

Klale su se martinačke „mangalice“, a svaka ekipa morala je već u ranim satima predati rakiju na degustaciju, koju je kao i sve toga dana ocjenjivao šesteročlani ocjenjivački odbor. Sudionici su se nagrađivali u brojnim kategorijama, od kuhanog vina i mesnih proizvoda (šunke, slanine, kobasica, salama i „čurke“) do proizvoda ovogodišnjeg kolinja pečenih kobasica, „čurki“ i svinjokoljskog jela, takozvane „frišketine“.

Ekipa martinačkih nogometnih veterana

Najbolja ekipa natjecanja je bila ekipa Općine Sopje

domaćina sudjelovali glasnogovornik Hrvata u Mađarskom parlamentu Jozo Solga i ravnatelj Hrvatskog kulturnog i sportskog centra „Josip Gujaš Džuretin“ Krištof Petrinović. Uz domaće ekipe u natjecanju je sudjelovalo jedanaest ekipa: HRS Daranj, Martinci – Veterani, HRS Šomođ, Hrvatski kulturni i sportski centar „Josip Gujaš Džuretin“, Udruga „Naši Ljudi“ (Mišlenj), Starin-Dukani, Sopje, Mjesna samouprava Starin, Hrvatsko Kazalište (Pečuh) i UHBDROG Karaula - Rušani.

Rezultati natjecanja kolinja su sljedeći: najbolja rakija: Dukani-Starin, najbolje kuhano vino: UHBDROG Karaula - Rušani, najbolja „frišketa“: Hrvatski kulturni i sportski centar „Josip Gujaš Džuretin“, najbolja „čurka“: HRS Šomođ, najbolja kobasica: HRS Daranj, najbolja ekipa: Sopje. U ekipi Sopja iskazali su se majstori iz Sopja, Vaške i Grabića.

I ovogodišnje „Podravsko kolinje“ u Martincima odvijalo se na tradicionalan način, a deseteročlane ekipe pokazale su sve svoje znanje i umijeće. Napomenimo kako je uvjet sudjelovanja bio i to da svaka ekipa za prijavu na natjecanje „Kobasijada 2022“ treba predati sljedeće proizvode: dimljene kobasice i komad dimljene salame (min. 0,5 kg) koje su pripremili na licu mjesta.

Nakon zatvaranja „Podravske kolinje“ i objave rezultata uslijedio je zajednički ručak i druženje uz tamburašku glazbu i operne arije.

Uz kulturni i sportski centar „Josip Gujaš Džuretin“ održavanju priredbe pridonijeli su Hrvatska samouprava Šomođske županije, Savez Hrvata u Mađarskoj, Hrvatske samouprave iz Podravine, Hrvatska državna samouprava, Mjesna samouprava Martinaca, Hrvatska samouprava Martinaca, Zajednica podravskih Hrvata, Hrvatska samouprava Šomođske županije i Udruga baranjskih Hrvata.

Branka Pavić Blažetin

Ugledni gosti podravske svinjokolje, glasnogovornik Jozo Solga i generalni konzul Drago Horvat sa suradnicima

Sudionike kolinja neumorno je zabavljao virovitički sastav „Štimumung“, a među gostima su bili i generalni konzul Drago Horvat, konzul savjetnik Neven Marčić te glavna i odgovorna urednica Medijskog centra Croatica Branka Pavić Blažetin, dok su u ulozi

Mala stranica

Međunarodni dan materinskog jezika – 21. veljače

Materinji ili materinski jezik prvi je jezik koji neka osoba nauči u svojoj obitelji. To je jezik s kojim se prvi put susrećemo, koji nam prvi omogućuje integraciju u društvo, na kojem učimo svoje prve riječi, čitamo, slušamo i pričamo najljepše bajke, jezik na kojem prvi puta kažemo i čujemo volim te. Stručnjaci tvrde da je znanje materinskog jezika vrlo važno pri formiranju mišljenja. Istraživanja su pokazala da osoba koja nije svladala svoj materinski jezik ima problema s učenjem ne samo drugih jezika već i učenjem uopće. UNESCO je 1999. godine na 30. zasjedanju Glavne skupštine na prijedlog Bangladeša donio odluku o proglašenju 21. veljače Međunarodnim danom materinskoga jezika.

Na svijetu postoji više od šest tisuća jezika, no nažalost svakim danom ta brojka se smanjuje. Njih 229 više nema živućeg govornika, a ista sudbina prijete još barem dvije tisuće jezika, stoga govorite mnogo na svom materinskom jeziku, naučite i svoju djecu, unuke i praunuke govoriti na njemu, jer jedino to jamči da će vaš materinski jezik opstati.

Za pametne i pametnice

REBUS

3
T=P

+

~~S~~

Rješenje: _____

+

NA=D

Rješenje: _____

+

Rješenje: _____

Copyright 2020 Armedia Varaždin • www.artree.com.hr

Znate li

da je najraniji primjer alfabetskog pisanja pronađen u Ugaritu (danas Ras Sharma, Sirija). Datira prije 1450 g. prije Krista. Na glinenoj ploči su ispisana 32 klinasta slova,

da je najstarije slovo „O“: ostalo je nepromijenjeno u istom obliku u kojem je usvojeno u feničanskom alfabetu, da najmanji broj slova, svega 11, sadrži jezik rotokas s otoka Papua Nova Gvineja,

da je najveći broj samoglasnika, 72, sadržan u kmerskom jeziku, da se najveći broj suglasnika nalazi u jeziku Ubykh (kavkaski jezik), da je najmanji broj suglasnika u rotokas jeziku, da je najveći broj samoglasnika u jeziku sedang (Srednji Vijetnam), da najmanji broj samoglasnika ima abhaski (kavkazki jezik), svega 2 samoglasnika,

da je jedan od najčudnijih jezika jezik halkatongo koji govori oko 6000 ljudi u Oaksaki u Meksiku. U ovom jeziku ne može se postaviti pitanje na koje se odgovara s da ili ne. Naime, gramatika halkatongo jezika ne omogućuje postavljanje pitanja na koja se odgovara s da ili ne, a to je osoba koja ga čini jedinstvenim.

Vic tjedna

OCJENE

Kada je Ivica stigao doma zadnjeg dana škole otac ga upita:

– Gdje su ti ocjene Ivice?

Ivica mu odgovara:

– Posudio sam ih Marku da prestraši svog tatu!

Križevi s hrvatskim molitvama

Potkraj prošle godine u Serdahelu su obnovljeni križevi krajputaši i kip Svetog Trojstva kod kojih su postavljene mramorne ploče s hrvatskim molitvama.

Na poziv Državnog tajništva za vjerska i manjinska pitanja Ureda predsjednika Vlade serdahelska Hrvatska samouprava „Stipan Blažetin“ uspješno je prijavila projekt za obnovu mjesnih križeva krajputaša. Za obnovu četiri križa i kipa Svetog Trojstva dobivena je potpora od 650 000 forinti, a za potpunu obnovu svih križeva Mjesna samouprava i Hrvatska samouprava iz svog proračuna izdvojile su dodatna sredstva. Uz križeve koji se nalaze na raskrižjima i na ulazu u selo postavljene su i ploče s kratkim hrvatskim molitvama na kajkavskome narječju kako bi se mještani i prolaznici prisjetili pokoje hrvatske molitve serdahelskih Hrvata. Molitve su izabrane iz molitvenika pomurskih Hrvata „Nebeska ruža“. Križeve je posvetio mjesni župnik István Marton nakon dvojezične svete mise na kojoj je sudjelovao i državni tajnik Péter Cseresnyés.

Beta

Molitva kod kipa Svetog Trojstva

Molitva kod križa na ulazu u selo

Obnovljeni kip Svetog Trojstva

Pomoć Osnovnoj školi Glina

Još prošle godine nakon što je Hrvatsku pogodio razorni potres pomurski Hrvati su među prvima pomogli organizirajući humanitarne akcije i prikupljanje financijskih sredstava. U prikupljanju sredstava pomogli su Hrvatska samouprava Zalske županije, Grad Velika Kaniža, pomurske hrvatske samouprave i naselja te mnogi poduzetnici i pojedinci. Pomoć je dostavljena Gradu Glini, a tamošnjoj osnovnoj školi Grad Velika Kaniža donirao je pametne ploče. Dostavu donacije koordinirao je počasni konzul Republike Hrvatske u Velikoj Kaniži dr Atila Kos. Pomoć i dalje stiže u glinsku osnovnu školu. Predsjednik Vijeća srednjoeuropskog konzularnog zbora Erik Molnár, zamjenik predsjednika i počasni konzul Dr. Atila Kos te voditelj Kriznog stožera Malteške dobrotvorne službe Imre Szabján nedavno su posjetili osnovnu školu i ravnateljci predali 16 računala za učenike razredne nastave koje će koristiti u novoj informatičkoj učionici. Na velikodušnoj donaciji u ime učenika i djelatnika zahvalila se ravnateljica škole Roberta Štajdohar, donatore je u ime Grada Gline pozdravio gradonačelnik Ivan Janković, a u ime Sisačko-moslavačke županije zamjenik župana Mihael Jurić. Na kraju su se donatorima zahvalili i učenici, a za tu prigodu učiteljice su pripremile djecu koja su u šokačkim narodnim nošnjama izvela splet izvornih narodnih pjesama. Prema riječima počasnog konzula u školsku ustanovu uskoro će stići još devet računala i drugih donacija, jer je području pogođenom o potresom još uvijek potrebna pomoć, iako se problemi postupno rješavaju.

Beta

Počani konzul dr. Atila Kos pozdravlja učenike škole

KERESTUR

Slično drugim naseljima i Mjesna samouprava Kerestura planira otvoriti tržnicu domaćih proizvoda. U te svrhe prijavila je projekt u sklopu Programa ruralnog razvoja. Nedavno je načelnik Róbert Polgár izvijestio javnost kako je projekt prihvaćen i Kerestur će dobiti 97 milijuna za gradnju tržnice. Prema planovima obnovit će se i proširiti postojeća zgrada u kojoj su ranije bile smještene razne trgovine. Načelnik smatra kako u naselju i okolnim mjestima djeluje dovoljan broj obrtnika i OPG-a kojima će tržnica omogućiti prodaju proizvo-

da. Nakon što se tržnica ustali prema planovima sajmovi bi se priređivali svakog tjedna.

Hrvatska samouprava Kerestura u okviru Narodnog programa uspješno je prijavila investicijski projekt s ciljem razvoja narodnosti. Dobivenim sredstvima koja iznose 500 000 forinti uredila je park mjesne Osnovne škole „Nikola Zrinski“.

Veleposlanstvo Republike Hrvatske u Budimpešti uručilo zahvalnicu hrvatskog Crvenog križa mađarskom Crvenom križu

Veleposlanik Republike Hrvatske u Mađarskoj dr. sc. Mladen Andrić 13. prosinca 2021. uručio je zahvalnicu hrvatskog Crvenog križa mađarskom Crvenom križu za pomoć pruženu nakon potresa koji je pogodio Sisačko-moslavačku županiju.

Nakon što je u ime hrvatskog Crvenog križa predsjednici mađarskog Crvenog križa Júliji Fodor, glavnom tajniku Istvánu Kardosu i predstavnici Jursko-šopronske županije u čelništvu mađarskog Crvenog križa Marija Pilišić uručio zahvalnicu i pismo izvršnog predsjednika hrvatskog Crvenog križa Roberta Markta i predsjednika dr. Josipa Jelića veleposlanik Andrić podsjetio je kako su upravo mađarska vlada, mađarski Crveni križ i Mađarska civilna zaštita bili među prvima koji su velikodušno pomogli nakon razornih potresa u Zagrebu i okolici te Sisačko-moslavačkoj županiji.

Izvor: <https://mvep.gov.hr/hu>

Predsjednik Matice hrvatske Miro Gavran susreo se s ravnateljem Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj dr. sc. Stjepanom Blažetinom

U sklopu svog službenog boravka u Pečuhu predsjednik Matice hrvatske Miro Gavran 14. prosinca posjetio je Znanstveni zavod Hrvata u Mađarskoj i susreo se s ravnateljem Zavoda dr. sc. Stjepanom Blažetinom. U srdačnom razgovoru kojem su nazočili predstavnica Odjela za kulturu grada Zagreba Vera Simić Jajčinović i glumica Mladena Gavran razmotrene su mogućnosti uspostavljanja prisnije suradnje dviju spomenutih institucija. Ravnatelj Zavoda upoznao je goste s radom i planovima Zavoda, strukturom i zaposlenicima, te najnovijim izdanjima Znanstvenog zavoda Hrvata u Mađarskoj. Kako su nakon sastanka izjavili za Medijski centar Croatica, prostora za unapređenje suradnje ima.

Foto: ZZHM

Branka Pavić Blažetin

PARLAMENTARNI IZBORI 2022

POŠTOVANE HRVATICE I HRVATI!

**MOLIMO VAS DA NA PARLAMENTARNIM
IZBORIMA PODRŽITE LISTU HRVATSKE DRŽAVNE
SAMOUPRAVE.**

HRVATSKA LISTA

- 1. JOZO SOLGA / SZOLGA JÓZSEF**
- 2. IVAN GUGAN / GUGÁN JÁNOS**
- 3. JOSO OSTROGONAC / OSZTROGONÁCZ JÓZSEF**
- 4. VINKO HERGOVIĆ / HERGOVICH VINCE**
- 5. DR. DINKO ŠOKČEVIĆ / DR. SOKCSEVITS DÉNES**
- 6. ZORICA PROSENJAK-MATOLA / MATOLÁNE
PROSZENYÁK HAJNALKA**
- 7. ANGELA ŠOKAC-MARKOVIĆ / MARKOVICS JÓZSEFNÉ**
- 8. MARIJA PILŠIĆ / PILSITS MÁRIA**

**SVOJIM POTPISOM DAJTE PODRŠKU LISTI
HRVATSKE DRŽAVNE SAMOUPRAVE!**

